

ANDREJ HIENG - ČUDEŽNI FELIKS

- o **Čas:** Nekaj let pred 2. svetovno vojno → gospodarja skrbi kaj se bo zgodilo, zato skrbi za premoženje; povsod se pripravljajo na pohod nacistov
- o **Družina Kalmus, Missia** → spadajo v višji sloj, so premožni, ampak premoženje kopni; po ženi je družina podedovala graščino in premoženje v **kraju Š.**; nenavadno so porabljali denar za zabave; Kalmus je edini, ki ga skrbi za denar in skrbi, da ne bodo obubožali
- o Poleg Kalmusa se tudi Rus zaveda, da je potrebno skrbeti za premoženje

1. POGLAVJE

- o **Začetek romana** = Smrt Kalmusa
- o Erna je bila stara 15 let, ko je izgubila očeta, ki je umrl zaradi naprezanja, nenehnega dela, zaradi ženinega ignoriranja in ljubimkanja z drugimi, ...
- o Kalmus umira v bolnici v Grazu, hčere in mati ga čakajo v hotelu → kaže na njihovo inovitost
- o Hčeri in žene ne spuščajo k njemu; le kadar umre jih spustijo k njemu
- o Kalmus je najbolj navezan in povezan z Erno, zato ji podari uro, saj sluti, da je ona tista, ki ga razume in da bo ona dobro upravljala z njegovo zapuščino
- o Mati prestreže uro
- o Ta ura je Kalmusu tako pomembna, ker ga spominja na dedka
- o **Kalmus** je prihajal iz revne družine, zdaj pa je advokat; žena mu očita, da se je pritaknil in da se je oženil z njo zaradi koristi
- o Kalmusu je uspelo pridobiti nekaj premoženja, s tistim kar so podedovali bi že davno obubožali
- o Mati ves dan telefonira okrog in sporoča o smrti; ne kaže posebne žalosti
- o Na začetku sta Kalmus in žena ljubila, kasneje pa ga začne žena sovražiti → ker naj bi imel razmerje s svojo sestro in z njo otroka → ko je bila noseča jo je objemal na postelji, kar žena vidi, vendar on to opravičuje tako, da pove, da jo je tolažil, ker je bila v hudi stiski
- o Družina živi vsak zase → oče se zatopi v delo, na izlet hodijo ženske same
- o Mama zapeljuje druge moške, kar Erno boli, saj je že dovolj stara, da razume kaj se dogaja in je žalostna
- o Erna pogreša očeta, ki več ne govori s hčerama kot je nekoč in vedno molče tudi odide
- o Nekoč je bil oče bolj ljubeč, zato Erno to boli
- o Očetu pripravijo imeniten pogreb (pokopan je v grobnici družine Missia)

- o Erna je slišala mater, kako je očetu rekla, da je ona Missia, on pa svinja.. → Erno to boli
- o **Heda** je debelušna, vedno zajedljiva, podobna je očetu, le oči ima po materi, 2 leti mlajša od Erne
- o Hedina zajedljivost se pokaže že v 1. poglavju, ko reče da bo Rus ostal → pove, da se je Rus že preselil k njim in postal materin ljubimec
- o Oče se je iz spalnice odselil v drugo sobota
- o Erna želi, da gre oče spat k materi in naredi red; noče, da je kot hlapec v lastni hiši
- o Tisti čas so v graščini pripravljali zabave in na veliko zapravljali denar
- o Štefanija je podpisala papirje in vso premoženje, po smrti moža, predala Rusu
- o Rusa so spoznale na Hvaru
- o *Odtujenost odnosov in posli*
- o Rus je bil v hiši že pred Kalmusovo smrtjo in v njej tudi ostal, ko je Kalmus umrl
- o **Leonid Jurjevič Skobenski** = skrivnosten človek; izgled: mršav velikan, malce že sivi (pridobiva na veljavi), velik, suh, bil urejen po modi, pod pazduho nosi knjige (kaže, da je pameten)
- o Štefanijo omreži, ker je imel čas, prijazno jih je nagovoril, je nasprotje Kalmusa
- o Štefanijo je nemudoma zgrabil nemir; začela ga je osvajati, saj je videla, da tudi on osvaja njo
- o Erna je že prvi dan opazila, da mati ljubimka z Rusom, Heda skoraj ne opazi
- o Erna ne more spati, opazuje okolico in ugotovi kaj se dogaja → skozi odraščanje opazimo Ernin odporen odnos do matere
- o Sestri se vedno prepirata → **ni pravih družinskih odnosov**
- o Skobenski je prijazen do otrok (uči ju plavati, izmišljuje si različne zgodbe, kupuje jima darila), znal je z njimi
- o Skobenski je edini materin možki, katerega **Erna na koncu sprejme**
- o **Erna** = drobna, suha, podobna materi, oči ima po očetu
- o Oče se je umikal → vedno več je delala, potoval, ni več spal v spalnici; s takim odnosom je hčeri begal; prej je govoril- zdaj je tih, prej je pripovedoval o družini- zdaj se je umaknil od cele družine
- o Po prihodu Skobenskega je bilo v graščini polno prireditev, zabav, izletov, obiskov, hrane, pijače,...
- o Rus je vozil domači avto, ne da bi za dovoljenje vprašal gospodarja
- o Iz Rusovega obnašanja se da razbrati, da je **izobražen, dober družabnih zadevah, ukvarja se s politiko in fašisti**
- o Ne vemo s kakšnim namenom je Rus tukaj (sprva mislimo, da se sem priseli zaradi denarja, da bi še naprej dobro živel na tuj način)
- o Erna ni vedela ali naj Rusa sovraži ali ne; na začetku ne ve kaj naj si misli o njem, saj je prijazen do njih, vendar ji je hudo zaradi očeta

- o Kadar je oče prišel med goste ni vedel kako se naj obnaša, vedno se mu je mudilo
- o Kalmus je dober poslovnež, ki je sam prigaral to premoženje
- o **Konec oktobra 1934** se mati in oče spreta → ona mu očita, da se je oženil z njo le zaradi denarja; on pa ji pravi, da bi morali varčevati; 15 let ji ni nič rekel, sedaj pa se zaveda kaj se dogaja – skrbi ga za prihodnost hčera; slutijo, da prihaja vojna in se boji krize s katero bodo izgubili premoženje
- o Zvemo, da je oče bolan
- o Ko je Kalmus prišel k družini je bilo vse pred bankrotom, nato pa je on rešil njihovo premoženje
- o Štefanija mu očita, če ne bi dobil nje, bi bil reven advokat
- o Prepiri so ostri, zato hčeri ni vseeno
- o Kalmusu je koža ozelenela
- o *Rus je nežnejši, Kalmus je bolj grob*
- o To kar dela žena, dela sramoto celi družini (Kalmusu, otrokom..)
- o Žena mu očita krvoskrunstvo, on pa to zanika
- o Štefanija se boji, da bo njegov nezakonski otrok (ki ga sploh ni ☺) kaj podedoval
- o Kalmus slutiti, da žena ve, da on umira, vendar mu tega noče povedati
- o Erna opazi, da je oče neboljen, postaja vedno bolj bled

2. POGLAVJE

Kakšno je življenje na graščini po Kalmusovi smrti?

Po Kalmusovi smrti se na graščino dokončno naseli Rus, ki prireja različne zabave, prireditve, vabi obiskovalce, znane osebnosti,... Rus in Štefanija še naprej ljubimkata, Erna pa pogreša očeta. Ker se Rusu prikaže Kalmusov duh se vse začne spreminjati. Nič več ni zabav, Rus začne skrbeti za graščino in da narisati Kalmusov portret. Premoženje, za katerega je prej skrbel Kalmus, žena da v upravljanje Rusu. Opaziti je, da ni več nadzora nad moževim delom. Ljudje se bojijo kaj se bo zgodilo z družino in hčerama. Rus je kupoval tisto, kar do nacisti odvzeli Judom. Na graščini je vse bolj skromno. Vse manj se je in pije, ne prirejajo več zabav. Rus in žena spita v ločenih spalnicah, s čim Rus kaže spoštovanje do gospodarja, sam skrbi za vrt, ostaja, da bi skrbel za ženske.

- o Prividi, ki jih doživlja Skobenski, so povezani z umorom, ki ga je zagrešil v preteklosti. To ugotovi Feliks, ki ga vpraša ali sta si Kalmus in ta podobna.
- o Skobenski je nemiren, odgovarja nepovezano
- o Hčerki sta po smrti očeta šli v šolo: Erna v Švico, Heda pa k nunam v Gradec.
- o Erna ne more iti domov, ker se ji zdi, da njena družina premalo spoštuje očeta. Ko se vrbe začne spoštovati Skobenskega, ker je leta začel kazati naklonjenost do očeta
- o Pisma si pišejo enkrat letno
- o **Heda** je *arogantna najstnica, ki se iz vsega norčuje*
- o **Leta 1937** se začne osrednji dogodek, ko **v graščino pride Feliks**
- o Graščina je oddaljena od trga, mimo vodi železniška proga
- o Ko Heda pride domov spozna, da ni nikakršnih sprememb, razen, da ima Grilc (=poštar) novo kapo (*ironično*). Kasneje spozna, da se je **Skobenski spremenil. Bil je skromen, postaja siv, ima dimnate oči, ni govoril povezano** → prvi znaki zmedenosti, mogoče celo norosti
- o Rus o prividih prepriča tudi Štefanijo, ki še vedno nima spoštovanja do Kalmusa; ne čuti neke povezanosti do pokojnega moža
- o Skobenski je spodil vse ljudi, ki so hodili na njihove zabave
- o Kadar pride Erna domov, se Hedi niti ne da vstati, da bi jo objela
- o Heda se predstavi kot *slabo sestavljen stroj (debelušna po očetu, oči po materi, ki je hudobna)*
- o Očetovo sliko postavljajo, ker je tako zapovedal Skobenski, do spoštovanja do njega
- o Z njimi živi še **služkinja Beti** (mlada), obdržali so tudi **Albino**; ostane pa tudi **kuharica Julka**, katero je posilil Štefanijin oče, zato se šteje med družino in do nje čuti tudi sovraštvo
- o Kadar Feliks sprašuje Skobenskega in ta ne ve odgovora ga Heda osramoti
- o Rusi zelo spoštujejo matere; Skobenskemu se mati prikaže kot privid, ker ne odobrava njegovega početja
- o Kasneje tudi Erna začne delati pri hiši, ker vidi, da je to koristno → **zavzame odgovoren odnos do življenja**

- o Družina dobi pismo, da bo prišel Feliks, ki ga Štefanija ne mara, Skobenski pa jo prepriča, da ga sprejmejo
- o Feliks je **z materjo živel v Zagrebu**; s sorodniki nista imela stikov (ker je žena mislila, da je otrok Kalmusov)

3. POGLAVJE

FELIKS (str. 69)

- o Rojen v Zagrebu
- o Nezakonski otrok

- o V sedemnajstem letu
 - o Štefanija zgleda zviška na Kalmusovo družino
 - o Je odličnjak, vsestranski (včasih se nam zdi celo čudaški), uspešen, zanimajo ga leksikoni, riboznanstvo
 - o Šibak in majhen, a kar zdržljiv, malce šepa
 - o Najprej ga gledajo kot čudaka, nato pa kot čudežnega otroka
 - o Obnaša se lepo, saj bi drugače moral v rejo; kadar Rus in Štefanija odideta prosi konjak
 - o Veliko govori
 - o Zazrt vase, ni preveč družaben
 - o Je poliglota - pozna tuje jezike in skače iz enega na drugega
 - o Je zelo natančen in skrbi za denar
 - o Ima smisel za glasbo
 - o Kadar pride v graščino ga začnejo dajati hormoni- pozabi na glasbo, dnevniki postajajo vedno bolj neurejeni
 - o Ko je prišel k družini so ga vsi osuplo gledali; on je govoril in govoril in Rusa spravil v zadrego
 - o Pove, da je neroden tip
 - o Piše dnevnik
 - o Je neroden, nima se za lepega
 - o Vonjave ga omamljajo
-
- o Hedi se ne da in pravi, da debeli ljudje rabijo več počitka
 - o Opis sobe (str. 80)
 - o *V graščini živijo ločeno življenje, nimajo stika z drugimi*

4. POGlavJE

- o **Primer modernega romana** (personalna pripoved-dogajanje sledimo le iz besed Feliksa, čeprav se pogovarja z Erno ni zapisanih njenih besed) - on je zelo zgovoren

- o z Erno se pogovarja o različnih stvareh → **tok zavesti** → **zunani monolog** (kar misli tudi glasno pove)
- o Feliks govori o *svojem slikanju, šolanje*, govori kako je priredil razstavo, potem o učitelju, ki ga ni maral, o *prelivanju barv*; pove, da je zelo razgledan, pripoveduje o *materi*, s kateri sta se dobro razumela (včasih je prišlo do malodušja), vsi mislijo, da bo študiral naravoslovje; bolj *pozna okolico* kot Erna in Heda; pravi, da je *Jurjevič čuden*; mati ni bila zadovoljna, da je ves čas preživel pri knjigah; je preračunljiv; odloči se da se bo učil sam, ker je to cenejše; vse znanje sprejema mimogrede; govori o vremenu (ko je prišel je deževalo, zdaj je sončno)
- o Odgovarja na Ernina vprašanja, ki niso zapisana
- o Govori, da spomni dveh mož iz preteklosti- predvideva, da je en njegov stric (Ernin oče), drugi pa njegov oče (ko je prihajal je bila mati žalostna)
- o V Zagrebu sta zelo dobro živela → finance dobivala od drugod (od očeta in strica)
- o Pove, da je **zelo navezan na Erno**
- o Feliks spregovori o dedku → praded je bil železničar, ki je imel sina Leopolda (njun ded) → pomemben človek, ki se je povzpel v meščana; enkrat je bil vesel, drugič muhasto razpoložen; ženina smrt ga je tako prizadela, da je zapadel v kartanje in pijačo in zapravil veliko denarja za to; iz bogastva so zašli v revščino; šel je v zapor, zato sta ga otroka zatajila; to ga je zelo prizadelo, zato je odšel na morje in od takrat ni več nihče slišal zanj
- o Feliks ni zadovoljen s svojim videzom
- o Ernin oče želi biti drugačen od očeta, kar tudi je
- o Feliks Erno prepriča, da gresta v gostilno in ji pove, da je njegova mati oboževala Erninega očeta (Erna je skeptična, ker misli, da je Feliks res njej brat)
- o Zaveda se fašistične politike v Evropi in ji nasprotuje
- o Opazita, da se je tujim Skobenski na skrivaj dobil z nekim tujim človekom, kar kaže na njegove *skrivnostne posle*
- o Feliks vpraša Erno, če je zaljubljena v Rusa, kar ona zanika

5. POGlavJE

- o Najprej izvemo kako je Skobenski do sedaj nagovarjal go. Kalmus → zdaj jo kliče po imenu (s tem je pokopal nekdanjo intimnost) → ker želi prekiniti stike z njo, zaradi spoštovanja do Kalmusa
- o Na začetku so se vsi čudili, nato pa so se navadili

- o **Prizor, ko so šli na kopanje** → pride do spora med sestrama
→ Heda se norčuje iz svoje družine, Erna pa jo kara, da Feliksu ni treba vsega vedeti; Heda odgovori, da je zdaj del družine in ima pravico vedeti o njihovih dobrih in slabih lastnostih
- o Feliks je navdušen nad njunim prepirom
- o Heda pravi, kako dolgočasno je tu življenje
- o Erna se **hitro pomiri** → njena značajska lastnost
- o Feliks opazuje Erno, kjer prvič pridejo na dan njegovi hormoni
→ ženske ga zmedejo
- o Feliks opazi predvsem Ernine oči- starejša sestra je veliko lepša
- o Ko sta se Feliks in Heda šla kopat, si Feliks želi, da bi Erna bila ljubosumna
- o Zavedal se je sramote, da je lulal v vodo
- o Feliks je telesno zaostal
- o Vračali so se domov; doma se je Feliks ves čas spominjal dotika, ki ga je doživel s Hedo
- o Feliks je sestrični prosil naj se mu ne posmehujeta
- o Opisano poletje: vonj dišečih travnikov, kobilice, metulji, ... → čudovito razgibano poletje
- o Prešnilo ga je, da ima ta dan in ta ura zanj poseben pomen v njegovem življenju
- o Začne ga preganjati puberteta → ni več zadovoljen sam s seboj
- o Opazijo, da trije moški opazujejo njihov avto, ki je bil ponos vse družine in jim je veliko pomenil; zdaj se Skobenski odloči, da ga bodo prodali - zaradi stroškov in spoštovanja do Kalmusa
- o Feliks spet piše dnevnik → je zmeden (zaradi pubertete)
- o Zvečer zaradi avtomobila skoraj govorili niso
- o Heda se je Feliksu opravičila za tunkanje
- o Vsi so se navezali na Feliksa in ne želijo da odide
- o Vprašanje »Ali bo vojna?« (str. 112)
- o Feliks citira misli iz Svetega pisma → Kako Židje tožijo, da jih Bog ne sprejme
- o **Multilingvist** Feliks - pozna polno jezikov
- o Sanjal čudne sanje o dotikanju
- o Ponoči ga zbudi teta, ki je hodila vsa vznemirjena, ker Skobenskega še ni bilo
- o **Slovo od avtomobila**
- o Besede, ko Heda oceni samo sebe (str. 112) - veliko spi, nič se ji ne da
- o Kasneje se **Heda spremeni** → začne se učiti
- o Rus se napije; meni, da morajo prodati avto, da bodo omilili storjeno
- o Spoznajo, da so bili pomembni le kadar se je pri njih kaj dogajalo
- o Feliks meni, da se Rus večkrat napije

- o Avto jim je prijatelj

6. POGLAVJE

- o Na obisk nenadoma prideta Egon in Franc Missia (bratranca od Štefanije)
- o Štefanija dobi pismo, da prideta na obisk bratranca → nekoč so imeli pristen odnos; ona noče, da prideta, ker so jih zanemarili, ko je Kalmus umrl; zavračali so Rusa
- o Feliks pove, da družina živi še bolj odrezano od sveta kot on in njegova mati

- o Erna ne pogreša družbe, ker ko so imeli zabave so ljudje pijani ležali vsepovsod, zaradi hrupa ni mogla spati
- o Erna je edina spremljala očeta v stiski in umiranju, zdaj se hoče maščevati materi, ker se je tako obnašala do očeta; Rusu oprosti, ker se je pokesal
- o Bratranca prideta in si ogledata graščino ter Kalmusov portret
- o Štefanija pravi, da jo je njena družina (Missia) zaničevala
- o Bratranca sta prišla, ker je Rus prodajal delnice oz. premoženje, ki je bilo delno tudi dedkovo
- o Štefanija **spoštuje Rusa in ga zelo ceni; ljubi ga, čeprav ga drugi zaničujejo in je bolan**
- o Rus prodaja paket delnic železnic, dve stanovanjski hiši v Zagrebu, ...
- o Bratranca ji očitata, da ne ve nič o svojem premoženju in jo da v last emigrantu
- o Prodaje, ki jih izvaja Rus niso zakonite
- o Štefanija je sedela nepremično, bila je bleda
- o Skobenski prodaja nepregledano in nepremišljeno
- o Premoženje je tisto, ki je bilo od Judov (to je delal, da bi zaščitil družino)
- o Skobenski si je pripisoval, da to lahko počne, ker je popotnik («Človek gre in lahko vse vzame seboj»); ni imel obstanka
- o Denar je umazan, ni poslov, ni zakonitosti → pranje denarja → bratranca sta proti temu

7. POGLAVJE

- o Štefanija govori, da je Feliks zdaj njen sin (zveni *ironično*, saj ne more te vloge opraviti kvalitetno); vendar ni sposobna, da bi bila mama; on ima mamo; gospodinjsko ni bila veščica
- o Heda in Feliks *preiščeta Rusovo sobo*
- o Kasneje zvemo, da je **Štefanija razveljavila pooblastila Skobenskemu**, ker se zaveda, da ni več zmožen skrbeti za premoženje (to ji pove tudi zdravnik)
- o Feliks ugotovi, da doma ni bilo nikakršnih velikih preprirov

- o Štefanija se na Skobenskega ne more več zanesti, zato **išče oporo v Feliksu**
- o Štefanija se *spominja prve svetovne vojne*

8. POGLAVJE

- o **Feliks najde staro kolo** in ga popravi
- o Vrtnar odide v *špansko državljansko vojno*
- o **Car Aleksander** (Skobenski ga posnema) → Skobenski ga posnema, ker je njegov idol, saj je pobegnil pred zabavo, gradom .. → pobegne od življenja kot Rus
- o Erna pobira gosenice na vrtu namesto Skobenskega, **Feliks pa jo opazuje** in se mu zdi nedostopna
- o **Fonzi** pride po avto (Horch); ko Skobenskega ni doma pride še po ključke; je drzen → **nov (nacistični) tip človeka**

- o **Družina ponovno dobi telefon**; naroči ga Skobenski, da bodo lahko na zvezi, saj on veliko potuje; monter pozna ves svet, je zelo tračast, ogromno govori, zviška gleda na stvari v graščini, pomembno mu je samo to kar prinaša čas → **nov tip človeka**
- o Prvo kliče Rus iz Graza in je zelo zmeden; to opazi tudi Štefanija
- o **Prepir med Hedo in materjo**
- o **Družina je povabljena na Sokolsko tekmovanje in proslavo** → Erna bo šla, ker jih je tudi oče podpiral in jih financiral
- o V hiši rožlja → Feliks opazi, da jim po koščkih začnejo odnašati premoženje
- o **Ciganska zgodba** → kako je ciganka spodila policista → kaže položaj Romov, ki jih preganjajo
- o Na koncu poglavja = **klic Feliksovega očeta**

9. POGLAVJE

THEO HIRSCH

- o Feliksov oče
- o Glasbeni virtuoz, violinist
- o Jud
- o Heda ga opiše Feliksu, kako ga je videla, ko je bila v internatun so ga metali iz hotela
- o Feliksa je zapustil, ker je mati tako hotela
- o Ima ženo v Italiji in še enega sina
- o Govori veliko jezikov = multilingvist
- o Po njem je Feliks podedoval smisel za glasbo in za jezike

- o Ni bil poročen s Feliksovo materjo
- o Feliks je zanj zvedel komaj pri 17. letih
- o S Feliksom sta si zelo podobna (majhna, imata enake oči)
- o Veliko potuje po svetu

- o Feliksa zanimajo judovske korenine
- o Za Jude je značilna **učenost, visoko čelo, špičasta bradica, inteligentne oči, ...** (str. 177)

Kako Feliks vidi očeta?

Pri Feliksu najdba očeta pomeni zmeda. Ne ve ali je prvorojenec in če bo kaj podedoval. Strah ga je, ker so Judje izpostavljeni. Oče se zdaj oglasi, ker mu mati tega prej ne dovoli. Zdaj, ko pa je ona mrtva, pa očeta skrbi za sina. Feliksa zanima od kod je, kdo je, koliko je židovstva v njem, sprašuje se kaj storiti. Sam v sebi ne ve kaj storiti s svojo bodočnostjo.

- o Novica zmede tudi Hedo, ki se je zelo navezala na Feliksa
- o Štefanija je navdušena, ker se zdaj prepriča, da njen mož ni njegov oče
- o Erna je izzivalna, ker ve, da res ni njen oče tudi njegov. S tem izziva svojo mati. Mati ne ve, da Erna ve za to
- o Erna se v spopadu z mamo umakne. Erna ponoči odide v zimski vrt, kjer joče. Joče zaradi očeta, ker se zaveda kakšna krivica se mu je dogajala
- o Erna čuti očiščenje in sočustvuje z očetom

10. POGlavJE

- o Skobenski se vrne iz Gradca; ima buško na čeli in tri luknje v torbi (Feliks si misli, da ljudje tako prihajajo iz bitke)
- o Rusi se zbirajo, ker so jih izgnali iz Rusije; bili so *plemiči*
- o Pogovarjajo se o dvojnih agentih
- o Gradcu vladajo **nacisti**, ki so sami *mladi*
- o Vidimo nasprotje nasilja in miru
- o Eden izmed nacistov je bil debel kratkohlačnik
- o Nacisti so enega izmed Rusov dvignili nadse

- o **Skobenski sklence pobegniti** → razsodno; spoznal je, da je ogrožen; najbolj se je umaknil zaradi sramote, ki bi jo naredil družini; ni hotel priti v časopisi
- o Skobenski ves čas želi mir, je proti nasilju

11. POGlavJE

- o **Skobenski izve, da je Feliks našel očeta, ki je Jud**
- o Ker se Skobenski zaveda, da so Judje v nevarnosti, saj na njih prežijo nacisti, predlaga Feliksu, naj **ne sprejme očetovega priimka** in naj obdrži priimek Kalmus
- o Feliks pove Rusu, da ne namerava sprejeti očetovega priimka
- o Rus želi obvarovati svojo družino in graščino
- o Rus pove, da sta **oba v nevarnosti**, saj sta **oba tujca**, te pa domačini najprej izpostavijo
- o Feliks je že na videz podoben Judom

- o Po nosu so sodili ljudi
- o **Slogovna posebnost** = dialog je napisan v obliki drame
- o Pismo, ki ga Feliks piše odvetniku je predstavljena v obliki **zapisnika** → **modernost**
- o Gradijo koncentracijska taborišča
- o Feliks na koncu **sprejme judovstvo** (ker ima samo še očeta)
- o Feliks se na začetku boji sprejeti judovstvo, zaradi njihovih navad
- o Mati je več vredna kot oče
- o V tem primeru je Skobenski zelo razsoden; v to začne Feliks dvomiti, ker govori o nekem Hedriksonu, ki je živel v 18. stol in se sprašuje ali se tudi zdaj kdo tako piše

12. POGlavJE

- o Feliks piše dnevnik
- o Feliks je opazil, da se med Štefanijo in Rusom nekaj dogaja
- o **Štefanija se spremeni** → postane odgovorna, stvari vzame v svoje roke
- o Tudi **Heda se je spremenila** → odloči se, da bo doštudirala; zaljubljena je v Feliksa, vendar ga ne preganja z ljubeznijo
- o Štefanija se odloči, da se bosta hčeri učili doma, ker so razmere v svetu nevarne
- o V teh dneh je rojstni dan pokojnega Kalmusa
- o Dobijo anonimno pismo

- o Štefanija pove: »Bi se morali postaviti na noge, da bi domačijo postavili na noge,...« → postane gospodarica in gospodinja
- o Erna dobi očetovo uro, s čimer Štefanija želi skleniti premirje
- o Štefanija se je zmogla upreti hčerki
- o Erna očita materi, ker ne spoštuje očeta
- o Heda je rekla, da se je sestri utrgalo